

Knopvelsiekte: zou u het herkennen?

De spelling van de knopvelsiekte verradt al dat de ziekte niet uit Nederland komt. Aan de Afrikaanse naam zien we dat de ziekte, veroorzaakt door een pox-virus, van het Afrikaanse continent komt. Aanvankelijk kwam het alleen daar voor, maar de laatste tien jaar komt de ziekte via het Midden-Oosten steeds dichterbij. En sinds 2015 verspreidt de ziekte zich in de Balkanlanden. Zou u de ziekte herkennen als ze op uw bedrijf optrad?

Knopvelsiekte, ook wel nodulaire dermatose of lumpy skin disease, is meldings- en bestrijdingsplichtig. Nederland is er momenteel vrij van, maar als het ons land binnenkomt is het zaak de ziekte zo snel mogelijk te herkennen.

Zichtbare symptomen

De infectie begint met een slechte eetlust, speekselen en koorts, tot boven 41 graden Celsius, die een week kan aanhouden. De melkproductie daalt sterk en er is een etterige oog- en neusuitvloeiing. Soms gaat het hoornvlies van het oog ontsteken. Daarna ontstaan knobbels van 1 tot 4 centimeter in de huid. Ze verschijnen over het hele lichaam, maar vooral op de kop, de nek, de uier en de melkspiegel. De knobbels ontstaan ook inwendig in de bek, slokdarm, luchtpijp, lebmaag en in de spieren en longen. Dit kan slik- en ademhalingsproblemen geven. De lymfeklieren onder de huid zijn vergroot, de poten gezwollen (zucht) en het zieke dier wil daardoor slecht lopen.

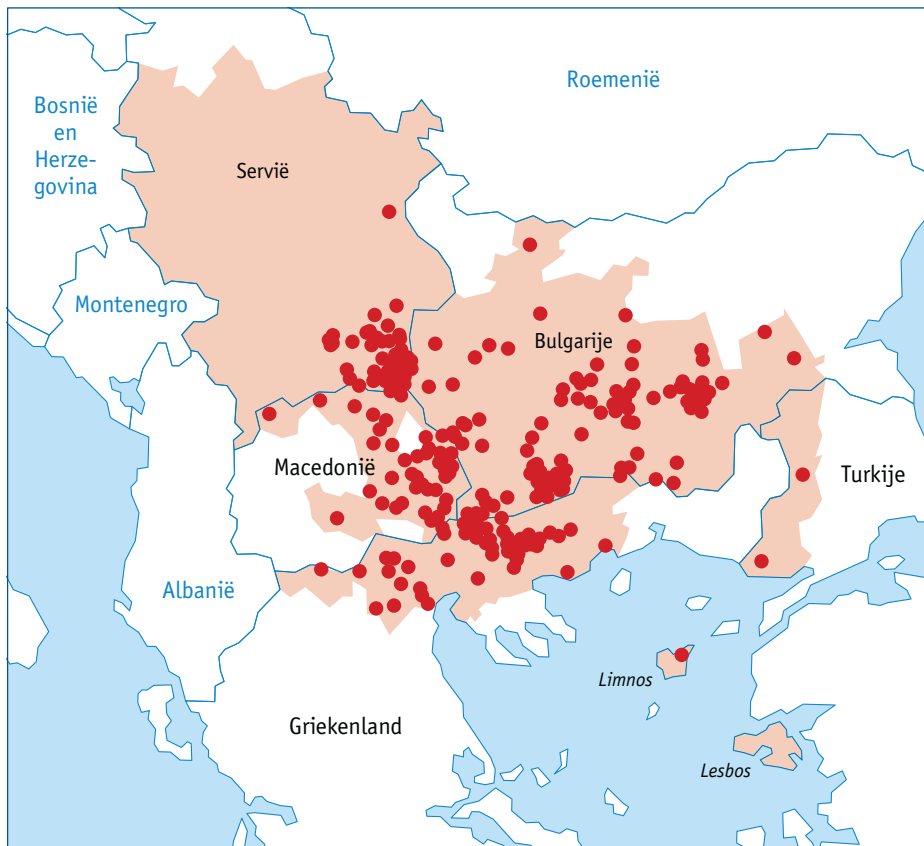
Koeien gaan verwerpen en stieren worden nogal eens onvruchtbaar. Het herstel is traag en duurt vier tot twaalf weken. Geïnfekteerde dieren vermageren sterk en krijgen daarnaast vaak longontsteking en mastitis door speenbeschadigingen. De ontstane huidknobbels sterven af.

Ernstige ziektebeelden

Een uitbraak van knopvelsiekte gaat vaak gepaard met ernstige ziektebeelden. Als de dieren nog nooit in aanraking zijn geweest met het virus kan tot 80 procent van de dieren de ziekte krijgen. In gebieden waar de ziekte al langer voorkomt, en de dieren dus minder gevoelig zijn, krijgt alsnog tot 20 procent van de dieren verschijnselen. Bij ernstige uitbraken kan de sterfte hoog zijn, maar gemiddeld is dit 2 procent.

Ziekten die een vergelijkbaar ziektebeeld kunnen geven

- Pseudo-knopvelsiekte (pseudo-lumpy skin disease (virusinfectie; BHV-2))
- Bovine herpes mammillitis (virusinfectie)
- Dermatophilose (bacteriële infectie)
- Ringschurft/ringworm (schimmelinfectie)
- Insecten beten
- Demodex (parasiet)
- Runderhorzel (parasiet)
- Zonnebrand (huid gevoelig voor UV-licht)
- Bovine papilaire stomatitis (virusinfectie)
- Allergie
- Huidtbc (Nederland is rundertbc-vrij)

Verspreiding van de knopvelsiekte, ook wel lumpy skin disease, in Oost-Europa. In het lichtrode gebied is de ziekte gevonden, de rode stippen zijn uitbraken.

Verspreiding

Knopvelsiekte wordt veroorzaakt door een virus uit de familie van de pokkenvirussen. Uitbraken komen vooral voor tijdens het insectenseizoen, aan het einde van de zomer en het begin van de herfst. Het virus wordt vooral overgebracht door stekende vliegen, die in Noordwest-Europa voorkomen. Ook andere insecten, zoals muggen en teken, kunnen de infectie overbrengen. Daarnaast kan het virus worden overgebracht via besmette naalden. Het kan in de omgeving (huidschilvers, huiden, wol) tot 28 dagen overleven, in insecten tot vier dagen. Zieke dieren scheiden het virus uit in neusuitvoeiing, speeksel, melk en sperma. Of er dragerdieren kunnen ontstaan na infectie is onbekend.

De ziekte is sinds 2015 in Europa vastgesteld in Griekenland, Bulgarije, Macedonië, Servië, Kosovo en Albanië.

Bestrijding

Knopvelsiekte is bestrijdingsplichtig en meldingsplichtig, dus elke verdenking dient gemeld te worden bij Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Op dit moment is Nederland vrij van deze veewetziekte en organiseert de NVWA vooral maatregelen om insleep van de ziekte te voorkomen, met

een verbod op import van dieren, huiden en wol uit besmette gebieden. Als de ziekte uitbreekt worden besmette dieren geruimd. In de omliggende vrije regio's kan besloten worden tot enten met een dood vaccin. Mensen zijn niet gevoelig voor de ziekte.

Al sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van EZ, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.